

Velká Británie: DO VĚZENÍ ZA NŮŽ

*Lidé odevzdali
i spoustu kuriózních zbraní*

Jsou země, kde je regulováno držení a nošení nejen palných zbraní, ale například i nožů. V Evropě k nim patří třeba Velká Británie. Britové, jak známo, více méně zakázali držení palných zbraní (aby poté míra zločinů spáchaných s palnou zbraní markantně vzrostla), uvažují o zákazu alespoň některých vzduchovek a regulace nošení nožů už má v jejich zemi dokonce jistou tradici.

Přitom nejtěžší zločiny nejsou v Británii nijak zvlášť frekventované. V evidenčním roce 2004/2005 bylo v Anglii a ve Walesu násilně usmrceno 820 osob, z toho 236 (29 %) bylo usmrceno „ostrou“ zbraní. Nože pak byly použity v šesti procentech případů z veškeré násilné kriminality. Britské politiky a možná i většinu obyvatelstva však znepokojuje zejména ten fakt, že mezi mládeží se pěstuje a rozšiřuje cosi jako „kultura nože“. Zdravotnické statistiky navíc v posledních letech vykazují velký nárůst bodných poranění, především ve věkové kategorii 14–25 let. Největší problémy s noži jsou ve školách, kam si žáci nosí tyto chladné zbraně navzdory veškerým zákazům, hrozbám citelnými tresty a skutečnosti, že školy jsou – stejně jako řada jiných veřejných budov – stále více vybavovány stabilními i přenosnými detektory kovů, rentgenovými přístroji aj. Vzrůstá také počet osob obviněných pro nošení

nože na veřejnosti: v roce 1990 jich bylo 2559, zatímco v roce 2000 už 3570.

Základní regulaci držení a nošení nožů v Anglii a ve Walesu upravuje (zákon) Criminal Justice Act 1988 a jeho novela z roku 1996. Zásadní je to, že na veřejném nebo veřejnosti přístupném místě nikdo nesmí nosit nůž, dýku nebo jinou „potenciálně smrtící zbraň“ bez dobrého důvodu (a oním „dobrým důvodem“ nikdy nemůže být eventuální sebeobrana). Za nošení zbraně například ve škole pak zákon hrozí až čtyřmi roky vězení. Osobám mladším 16 let se dále nesmí prodat nůž, čepel nebo žiletka, sekera a jiné předměty s ostřími nebo ostrými hroty, které jsou vyrobeny nebo upraveny tak, aby mohly způsobit zranění. Za porušení tohoto zákazu hrozí peněžitý trest až 5000 liber nebo 6 měsíců vězení.

Ze zákazů nošení chladných zbraní a jejich prodeje mladistvým jsou vyjmuty kapsní nože s čepelí do délky tří palců (76,5 mm) a žiletky zalité v plastu, pokud nevyčnívají více než 2 mm.

Podle zákona Knives Act 1997 je trestná propagace a prodej nožů jako nástrojů násilí nebo jako bojových zbraní. Ministerstvo vnitra následně zakázalo vyrábět, dovážet a prodávat 17 typů nožů, které označilo za „útočné zbraně“. Netýká se to nožů kuchyňských, řemeslnických apod., ale jsou zakázány nože vyrobené, upravené nebo určené k tomu, aby způsobily zranění (člověka).

Tyto zákazy a hrozby však zřejmě nejsou dostatečné, a tak ministerstvo vnitra ve spolupráci s policejními sbory jednotlivých hrabství Anglie a Walesu a s Asociací šéfů policie (ACPO) vyhlásilo v roce

2006 pětiletou „Národní nožovou amnestii“. Samostatné amnestie tohoto typu byly vyhlášeny ve Skotsku a v Severním Irsku. Od 24. května do 30. června mohl každý anonymně a beztrestně přinést na policejní stanici chladnou zbraň a vhodit ji tam do zapečetěné schránky.

Této možnosti využily desetitisíce lidí, v Anglii a ve Walesu bylo odevzdáno na 90 000 nožů, dýk, seker, gurkhských kukri, „samurajských“ mečů, bodáků

k útočným puškám řady AK a SA-80 a jiných chladných zbraní. Největšími raritami byly historický 170 let starý meč pro důstojníky Královského námořnictva a pancéřovka M-72...

Na důsledky amnestie ve vztahu k dynamice kriminality si ještě budeme muset počkat. Nedá se však předpokládat, že by měly být nějak markantní. Příznačné může být i to, že už během amnestie a současně probíhající „protinožové“ kampaně podle neúplných výkazů přes 100 lidí zemřelo na bodné rány nebo utrpělo těžká bodná zranění.

Při podobné amnestii vyhlášené už v roce 1993 bylo odevzdáno 44 000 chladných zbraní, z toho ve Skotsku asi 4500. V následujících 12 měsících tam sice poklesl počet vražd o 26 %, pokusů vražd o 19 %, vážných útoků o 14 % a počet případů zakázaného nošení útočných zbraní o 23 %, avšak během příštího roku se všechno vrátilo do starých kolejí.

„Už tehdy jsme se přesvědčili, že takový problém nelze vyřešit přes noc, tedy nějakou jednorázovou akcí,“ řekla při přípravě loňské amnestie ministryně spravedlnosti Cathy Jamiesonová. Jistou skepsi vyjádřil také komisař (šéf) londýnské Metropolitní policie Ian Blair, když v roce 2006 prohlásil, že lepším řešením problému by bylo závazné udělování nepodmíněných trestů vězení za skryté nošení nožů.

**Dvoustranu připravil
Přemysl LIŠKA
Ilustrační foto autor**